

3. Ефективності соціально-психологічного спілкування можуть перешкоджати і обмеження і бар'єри цього процесу (соціальні, гностичні, психологічні, фізичні);

4. Психологу у соціально-психологічному спілкуванні необхідно дотримуватися певних правил, щоб його робота приносила позитивний результат.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Ханецька Т. І. Формування культури мовленнєвого спілкування у професійній діяльності майбутніх психологів: автореф. дис. ... канд. психол. наук: спец. 19.00.07 "Педагогічна та вікова психологія" / Т. І. Ханецька. - К., 2008.

2. Чепелева Н. В. Формування професійної культури майбутніх практичних психологів / Н. В. Чепелева // Методи підготовки фахівців до професійного спілкування. - Черкаси, 1997.

Зібровський А. О.

студент III курсу юридичного факультету

Тернопільського національного

економічного університету

Науковий керівник: *викладач кафедри психології*

та соціальної роботи ТНЕУ

Біскуп В.С.

ТЕХНОЛОГІЇ РОЗВИТКУ СОЦІОЛОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ В СИСТЕМІ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ

Мислення – це цілісний процес опосередкованого та узагальненого відображення людиною явищ та предметів об'єктивної дійсності. За його допомогою людина пізнає світ, закономірності перебігу явищ та подій, сприяє осмисленню їхніх причинно-наслідкових зв'язків. Розвинене і ґрунтовне мислення опосередковує логічну діяльність особистості, унормовує світоглядну картину світу. Що ж собою являє соціологічне мислення? Що значить мислити соціологічно? Для чого юристам потрібно його розвивати ?

Британський соціолог З. Бауман вважає, що мистецтво соціологічного мислення сприяє збільшенню обсягу і практичної ефективності свободи. Мислити соціологічно – значить більше розуміти всіх людей, які оточують нас, їх пристрасті і мрії, побоювання і нещастя. Фактично соціологічне мислення може сприяти спільній солідарності, заснованій на взаєморозумінні та повазі. Соціологічне мислення може також допомогти зрозуміти інші форми життя, недоступні безпосередньому досвіду, які часто ґрунтуються на стереотипах – односторонніх, тенденційних карикатурах на спосіб життя людей, які відрізняються від нас [1, 22-23].

Соціологічне мислення пов'язане із соціологічною уявою, обґрунтуванням якого займався американський соціолог Ч.Р. Міллс. Вчений вважав, що ця уява є

особливою якістю мислення, яке допомагає розглядати власні проблеми як суспільні, а індивідуальні події як прояви суспільного життя [2, 17]. Соціологічна уява допомагає більш точно зрозуміти взаємозв'язки між людиною та суспільством, її життям та світовою історією, виявляти в суспільстві ті явища, які впливають на життя окремих людей. Суспільні проблеми – це явища, які людина не контролює, але вони впливають на її життя. Такими проблемами, наприклад, є економічні кризи, війна, реформи, зміни політичної влади тощо. Саме соціологічна уява допомагає зрозуміти взаємозв'язок між цими проблемами. Загалом соціологічна уява є невід'ємною складовою соціологічного мислення.

Зазвичай слідчі, адвокати, судді та прокурори мають справу з усіма соціальними інститутами загалом та інститутами соціального контролю зокрема. Тому запровадження нових освітніх технологій у їхньому навчанні є досить актуальним питанням. Соціологічне мислення юристів варто розглядати як одну з важливих професійних якостей фахівців юридичної сфери. Юристи вивчають психологію для того, щоб зрозуміти ті чи інші спонукальні механізми поведінки індивідів, мотиви, які спрямовували їх активність до та під час скоєння злочину. Але психологія не дає відповіді на більш глобальні питання: які соціальні явища, зміни у суспільстві спричиняють ту чи іншу життєву проблему, які чинники стали першопричиною неадаптивних форм поведінки? Вочевидь юристи мають знати закономірності функціонування суспільства та специфіку взаємовідносин між людьми.

Законотворення також є прерогативою юристів, а оскільки якісні закони становлять фундамент стабільного функціонування суспільства, при їх розробці вони повинні мислити в категоріях макро- мезо- та мікрорівнів соціальної реальності. Тому соціологічне мислення розширює бачення соціальної реальності, поглиблює розуміння явних та латентних чинників, які визначають закономірності, причино-наслідкові зв'язки у суспільстві, як складно організованого організму.

У системі юридичної освіти варто запроваджувати такі технології та методи навчання, за сприяння яких у майбутні фахівців формувалось б відповідне соціологічне мислення.

До прикладу, дієвим методом практичної реалізації отримання знань є метод кейсів (case study). Його суть полягає у тому, що група студентів обговорює «кейс» – певну подію, яка реально відбулась у житті чи відтворює соціальну проблему, яка вимагає свого вирішення. Перевагами цього методу можна вважати те, що він доповнює теоретичний розгляд проблеми, допомагає вивчити складні ситуації, пов'язані з професійною діяльністю у емоційно сприятливій атмосфері і використати отриманий досвід у майбутньому. Висока комунікативність методу дозволяє здійснювати ефективне оцінювання питань та рішень, які підлягають обговоренню. Майбутні юристи мають можливість у практичній площині ознайомитись з різними соціальними ситуаціями, продумувати шляхи їх вирішення і тим самим отримати особистісний досвід з вирішення конкретних соціальних проблем, опанувати знання, які входять в арсенал соціологічного мислення.

Важливим і дієвим у підготовці майбутніх фахівців є метод прогностичного моделювання. Даний метод формує моніторингові здібності юристів, спрямовує їхнє мислення на передбачення та попередження тих форм поведінки, які

становлять небезпеку для функціонування суспільства. Наслідки тих чи інших суспільних процесів моделюються у форматі репертуару різноманітних сценаріїв, кожен з яких стає можливим за умови втручання чи, навпаки, пасивного споглядання осіб, від яких залежить життя великих груп населення. Розгляд та аналіз різноманітних моделей бажаного чи невдалого розгортання соціальних процесів, співставлення різноманітних сценаріїв соціального розвитку дають змогу майбутнім юристам поглибити знання про соціальні явища, розробляти превентивні програми попередження соціальних проблем на різних рівнях суспільного життя.

Отже, в освіті майбутніх юристів має використовуватись низка освітніх технологій з метою формування такого мислення, яке здатне охопити широкий спектр як особистісних, так і соціальних протиріч. Розуміння багатьох соціальних проблем неможливе без соціологічного осмислення причин та наслідків дій окремих громадян, долі яких вписані в історію сучасного суспільства, а мотиви їхньої поведінки можуть бути описані з урахуванням місця у структурі статусних ієрархій, нерівностей та професійних відносин.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бауман З. Мыслить социологически: Учеб. пособие / Пер. с англ. под ред. А.Ф. Филиппова; Ин-т «Открытое о-во». – М.: Аспект-Пресс, 1996. – 255 с.
2. Социологическое воображение // Пер. с англ. О. А. Оберемко; под. общей редакцией и с предисловием Г. С. Батыгина. – М.: Издательский Дом NOTA BENE, 2001. – 264 с.

Карий В.П.

*студент II курсу юридичного факультету
Тернопільського національного
економічного університету*

Науковий керівник: *старший викладач кафедри
психології та соціальної роботи,
старший лаборант кафедри
Підгурська М. В.*

МОРАЛЬНІСТЬ ЯК ОСОБИСТІСНИЙ РЕСУРС СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА

У сучасних умовах питання моралі має велике значення. Системна криза, що охопила українське суспільство в досить спотвореній і виразній формі проявилась саме в цій сфері. Мораль як сукупність норм і правил поведінки людей дозволяє чітко оцінити вчинки людини та дає можливість за методологічно правильного підходу розрізняти добро і лихо [1].

Моральні цінності – це потенційні мотиви, які можуть бути інтеріоризовані особистістю і стати детермінантами поведінки. Разом з тим, вони регулюють не «внутрішній» світ людини, а відносини між людьми, - це вимоги, звернені до людини ззовні [3]. Гідна мораль не потребує ні ілюзій, ні лицемірства. Вона потребує суворо